

Naturstyrelsen Fyn
J.nr. NST-422-01300
Ref. erwin
Februar 2016

Sammenfattende redegørelse – Natura 2000 område N121 Arreskov Sø

Denne sammenfattende redegørelse er udarbejdet i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer. Redegørelsen er udarbejdet med afsæt i miljørapporten til forslag til Natura 2000-plan, og er anvendt som beslutningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planens vedtagelse.

Redegørelsen består af en overordnet redegørelse for Natura 2000-planens miljøformål og de indsatser, der planlægges gennemført inden for området. Den endelige gennemførelse af de planlagte indsatser fastsættes i konkrete aftaler eller afgørelser, som følger op på kommunale handleplaner samt statslige drifts- og plejeplaner, hvorfor der ikke kan foretages en konkret vurdering på arealniveau i denne redegørelse.

Den gældende Natura 2000-plan gælder for de fredskovpligtige, skovbevoksede arealer frem til 2021, mens den nye Natura 2000-plan, som gælder fra 2016 til 2021 fastlægger indsatsen for de skovbevoksede arealer, der ikke er fredskovpligtige. Der sker ikke en ændring af indsatsen for disse arealer som følge af den nye plan. Indsatsen er dermed vurderet i miljørapporten for planperioden 2009-2015, og er derfor ikke vurderet på ny.

Formålet med Natura 2000-planerne og planernes miljøpåvirkning

Natura 2000-planerne har til formål at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Indsatsen gennemføres ved at iværksætte foranstaltninger, der medvirker til at sikre naturtyperne samt medvirker til, at den pleje, der er nødvendig for en række lysåbne naturtyper, gennemføres.

Som det fremgår af afsnit 1.3 i miljørapporten, vil Natura 2000 planen overordnet set have en betydelig positiv indvirkning på den biologiske mangfoldighed. Indsatsen for at forbedre tilstanden for de naturtyper og arter, der er omfattet af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, vil også have en positiv indflydelse på øvrige arter og naturtyper i området.

I Natura 2000-område nr. 121 arbejdes der for at sikre en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje. Indsatsen vil foregå på de arealer, der i forvejen er beskyttet som habitatnatur og efter naturbeskyttelseslovens § 3, og indsatsen vurderes derfor ikke som udgangspunkt at få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen.

Der gennemføres en indsats for at sikre egnede levesteder for ynglefuglen fjordterne, så levestederne får en god naturtilstand i overensstemmelse med artens krav til ynglelokalitet. Samtidig arbejdes der for at sikre egnede levesteder for områdets øvrige arter. Indsatsen kan få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen. Indsatsen vil som udgangspunkt ske på allerede beskyttede naturarealer eller i tilknytning til eksisterende ynglelokaliteter, og Naturstyrelsen vurderer derfor, at påvirkningen vil være minimal.

Der gennemføres en indsats for at sikre sammenhængende naturarealer. Indsatsen kan få betydning for de vurderinger, der skal gennemføres efter habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet, når der meddeles tilladelse til projekter efter sektorlovgivningen. Indsatsen vil som udgangspunkt ske på eller i tilknytning til allerede beskyttede naturarealer, og Naturstyrelsen vurderer derfor, at påvirkningen vil være minimal.

Det fremgår bl.a. af miljørapporten for planforslaget, at Natura 2000-planen medvirker til at sikre den biologiske mangfoldighed, hvilket medvirker til at sikre befolkningen større naturoplevelser. Natura 2000-planens indsats vurderes desuden at medvirke til tilbageholdelse af kvælstof, og dermed bidrage til opnåelse af vandområdeplanens mål. Omlægning af lavbundslande fra omdriftsarealer til naturarealer vil medvirke til at begrænse udledningen af CO₂.

Hvordan er miljørapporten taget i betragtning?

Sideløbende med udarbejdelsen af forslagene til Natura 2000-planerne har Naturstyrelsen foretaget en vurdering af planernes sandsynlige, væsentlige effekter på miljøet. I miljørapporten for Natura 2000-planen for Natura 2000 område nr. 121 er der foretaget vurderinger af planens indvirkning på en række miljøforhold, herunder biologisk mangfoldighed, i forhold til de lokale forhold i dette Natura 2000 område.

Det fremgår af miljørapporten, at en konkret vurdering af indsatsens påvirkning af miljøet forudsætter kendskab til, hvor indsatsen konkret gennemføres. Dette fastlægges ved opfølgningen på Natura 2000-planen i de kommende kommunale handleplaner samt i de statslige drifts- og plejeplaner.

Vurderingen af planens sandsynlige væsentlige virkninger på miljøet viste, at foruden en positiv virkning på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-områderne vil indsatsen også have en positiv effekt på den biologiske mangfoldighed og have en betydning for opnåelse af vand- og klimamål, idet sikring og etablering af robuste naturarealer gennem udtagning af lavbundsarealer også bidrager til opnåelse af klimamål ved tilbageholdelse af CO₂ og begrænsning af udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet.

Hvordan er udtalelser, der er indkommet i høringsfasen taget i betragtning?

Forslag til Natura 2000-plan med tilhørende miljørapport for perioden 2016-2021 var i høring i perioden 19. december 2014 til 10. april 2015.

Naturstyrelsen har ikke modtaget høringssvar vedrørende miljørapporten for område nr. 121. Naturstyrelsen har udarbejdet både et generelt høringsnotat for Natura 2000-planerne og et områdespecifikt høringsnotat, hvor Naturstyrelsens bemærkninger til de indkomne høringssvar fremgår. Høringsnotatet er tilgængeligt på Naturstyrelsens hjemmeside.

Alternativer, der har indgået i miljøvurderingen

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og herved fremme den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. En sådan prioritering fremgår af planernes afsnit, der beskriver de modstridende interesser.

Rigkær og kalkoverdrev har på nationalt og regionalt niveau haft en stor tilbagegang, og i Danmarks afrapportering til EU vurderes natur-typernes bevaringsstatus at være ugunstig. Der vil blive gjort en indsats for at øge arealerne af de to naturtyper.

I Arreskov Sø-området har der tidligere været store sammenhængende arealer med rigkær.

Øgning af arealet med rigkær kan måske betyde en indskrænkning af arealet af habitatnaturtyperne skovbevokset tørvemose og elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld, som er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. Hvor der er tale om meget unge skovbevoksede tørvemoser og elle- og askeskove, som enten er plantede eller opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne rigkær, prioriteres hensynet til at skabe større sammenhængende arealer med rigkær. Gamle og veludviklede forekomster af elle- og askeskove og skovbevoksede tørvemoser skal dog som hovedregel bevares.

Rydning af skovbevoksede tørvemoser og elle- og askeskove til genskabelse af rigkær kan ske under forudsætning af, at arealet af de to skovnaturtyper opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

I de eksisterende rigkær prioriteres en afgræsning med henblik på at skabe optimale levebetingelser for et lavtvoksende plantesamfund. Selv om denne udnyttelse ikke er optimal for eventuelle forekomster af sump-vindelsnegl, betyder de naturgivne forhold, at der kan opretholdes mindst 10 % af arealet med relativt højt voksende starump og lignende, således at der samlet set ikke sker nogen nedprioritering af arten.

Der foretages en regulering af vandstanden i Arreskov Sø via et stemmeværk. Tidligere har der været opretholdt en relativ høj vandstand i løbet af forsommeren. Når søens fosforpulje i sedimentet mobiliseres hen på sommeren, er vandstanden blevet sænket for at sikre afløb fra søen i denne periode, hvorved der er fjernet en del af søens interne fosforpulje og til tider også store mængder alger. Dette kan især i varme somre antagelig have haft betydning for tykskallet malermusling i Odense Å. Den relativt høje vandstand i forsommeren har betydet, at dele af de tilstødende rigkær ikke har kunnet udvikles optimalt. Naturstyrelsen og Faaborg-Midtfyn Kommune har aftalt en forsøgsmæssig praksis omkring regulering af vandstanden i Arreskov Sø, således at søens vandstand optimeres for både at tilgodese søens vandkvalitet og muligheden for naturpleje af de tilstødende rigkær. Fosforfjernelsen fra søen er prioriteret på trods af en periodevis tilførsel af næringsrigt vand og alger til Odense Å. Den nye reguleringspraksis har dog også reduceret tilførslen af fosfor og alger til Odense Å. Effekten på Odense Å nedstrøms søen svarer til effekten på andre vandløb nedstrøms næringsrige søer og mindskes i takt med, at tilstanden i Arreskov Sø forbedres.

Overvågning af Natura 2000-planens effekt

Natura 2000-indsatsen overvåges i forhold til udpegningsgrundlaget og naturværdiernes tilstand via det nationale overvågningsprogram NOVANA, som Miljø- og Fødevareministeriet er ansvarlig for. Overvågningen vil over tid vise, om de planlagte indsatser har den forventede effekt på naturtypernes tilstand.